

Najważniejszy człowiek na świecie

Bibliografia:

- Źródło: Danuta Wawiłow, *Moja mama ma zmartwienie*, [w:] tegoż, *Wierszykarnia*, Warszawa 2016.
- Źródło: Piotr Wawrzениuk, *Strażaczka*, Warszawa 2015.

Najważniejszy człowiek na świecie

Paralaksa – bliskoludy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Paralaksa – bliskoludy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Rodzina i przyjaciele tworzą nasz świat: codziennie dają nam powody do uśmiechu, radości i szczęścia. A czasami także – niestety – do złości i łez smutku. Bez nich jednak nie wyobrażamy sobie życia! Bez nich byłoby nudno. Pomyślmy o nich ciepło: jacy są, co lubią, a czego nie. Zaprośmy ich w myślach na lekcję, którą właśnie rozpoczynamy.

Polecenie 1

- Wymień trzy osoby, które są dla ciebie najważniejsze na świecie. Opisz je za pomocą pięciu słów.
- Przedstaw koledze lub koleżance opisane osoby. Zaznacz nazwy osób i inne słowa, które powtarzają się w opisach koleżanek i kolegów.

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z nagraniem wiersza Piotra Wawrzeniuka pt. „Strażaczka”. O kim opowiada?

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DqPx8jqCR>

Wiersz Piotra Wawrzeniuka „Strażaczka” czyta Elżbieta Golińska

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Nagranie recytacji wiersza "Strażaczka" Piotra Wawrzeniuka

” Piotr Wawrzeniuk

Strażaczka

(fragmenty)

Moja mama jest

himalaistką.

Zdobyła Koronę Ziemi

i serce taty.

Mama nie lubi stać
w korku, bo to
szczyt wszystkiego.

Moja mama jest
informatyczką.
Znalazła wspólny język
z komputerami.
Gdy mam gripę,
mama zostaje w domu,
bo wie, jak walczyć
z wirusem.

Moja mama jest
ogrodniczką.
Hoduje i sprzedaje
piękne rośliny.
Przed mamą niczego
nie ukrywamy,
bo krzewi w nas
umiłowanie prawdy
i wie, co w trawie piszczy.

Moja mama jest
strażaczką.
Gasi pożary, a wieczorem światło
w moim pokoju.
Gdy tata ją chwali,
oblewa się
rumieńcem.

Moja mama jest
elektryczką.
Podłącza i rozłącza,
oświetla i uruchamia.
W weekendy
instalujemy się
na kanapie
i w napięciu
oglądamy seriale.

Źródło: Piotr Wawrzeniuk, *Strażaczka*, Warszawa 2015.

O autorze

Piotr Wawrzeniuk

ur. 1971

wokalista i perkusista w szwedzkich zespołach metalowych. Doktor historii. Napisał dwa utwory dla dzieci: „Kosmonautka” i „Strażaczka”.

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z wierszem Piotra Wawrzeniuka o mamie, a następnie wskaż i wypisz z wiersza wyrazy i wyrażenia, które kojarzą się z wykonywanym zawodem, ale mają też inne znaczenia.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, jak rozumiesz wyrażenia dotyczące mamy, które kojarzą się z poszczególnymi zawodami.

Polecenie 2

Wyszukaj fragmenty wiersza, które mogłyby pasować do twojej mamy. Przepisz je i uzasadnij, dlaczego zostały przez ciebie wybrane.

Ćwiczenie 4

Połącz związki wyrazowe występujące w wierszu „Strażaczka” z ich znaczeniami.

szczyt wszystkiego

inicjować coś

oświetlać coś

wzbudzić w kimś miłość

walczyć z wirusami

odnajdywać wyjście z trudnej sytuacji

podłączać i rozłączać

orientować się w danej sytuacji,
domyślać się czegoś, wiedzieć, co się
dzieje

znaleźć wspólny język

popierać prawdomówność

gasić pożar

ekscytować się podczas oglądania

zdobyć czyjeś serce

sprawiać, że coś działa lub nie działa

instalować się na kanapie

zasiadać na kanapie

krzewić umiłowanie do prawdy

wyjaśniać trudne zagadnienia

ogłądać w napięciu

zarumienić się na twarzy

wiedzieć co w trawie piszczy

znaleźć coś, co łączy kogoś z kimś

oblewać się rumieńcem

coś bardzo oburzającego

uruchamiać coś

chronić zdrowie

Ćwiczenie 5

Wymyśl ciekawy, nietypowy zawód dla mamy. Jakie skojarzenia można mieć z tym zawodem? Jak w domu mogłaby się zachowywać mama [księgowa](#), zegarmistrzyni albo pilotka?

” Danuta Wawiłow

Mama ma zmartwienie

Mama usiadła przy oknie.
Mama ma oczy mokre.
Mama milczy i patrzy w ziemię.
Pewnie ma jakieś zmartwienie...

Zrobiłam dla Niej teatrzyk,
A Ona wcale nie patrzy...
Przyniosłam w złotku orzecha,
A Ona się nie uśmiecha...

Usiądę sobie przy Mamie.
Obejmę Mamę rękami
I tak jej powiem na uszko:
„Mamusiu, moje Jabłuszko!
Mamusiu, moje Słoneczko!”
Mama uśmiechnie się do mnie
I powie: „Moja córeczko!”

Źródło: Danuta Wawiłow, *Moja mama ma zmartwienie*, [w:] tegoż, *Wierszykarnia*, Warszawa 2016.

Ćwiczenie 6

Odpowiedz, kim w wierszu jest podmiot liryczny?

Ćwiczenie 7

Odpowiedz, w jakim nastroju jest mama, o której mowa w wierszu? Co o tym świadczy?
Wypisz odpowiedni cytat.

Ćwiczenie 8

Połącz nazwę nastroju z jej antonimem (wyrazem o przeciwstawnym znaczeniu).

frustracja

wesołość

spokój

zadowolenie

zmartwienie

radość

smutek

niepokój

melancholia

euforia

Ćwiczenie 9

Uzupełnij zdania podanymi zwrotami we właściwej formie.

mieć zmartwienie
być zmartwionym
odczuwać smutek
czuć niepokój
być sfrustrowanym
być w melancholii

, ponieważ mój pies jest chory.

Nie zdążyłem powtórzyć całego materiału do sprawdzianu, dlatego .

z powodu rozstania z przyjacielem.

na myśl o jutrzejszym sprawdzianie.

Nie jestem w stanie przeczytać w krótkim czasie wszystkich lektur, dlatego

.

W zeszłym roku po śmierci mojej babci .

Ćwiczenie 10

Zwróć uwagę na zdrobnienia, które pojawiają się w wierszu. Odpowiedz, o jakich emocjach świadczą?

Polecenie 3

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 11

Wyjaśnij znaczenie związków frazeologicznych. Dopasuj wyjaśnienia do frazeologizmów.

milczeć jak grób

o kimś uczciwym, kto robi dobre, pozytywne wrażenie

chodząca encyklopedia

o kimś nadzwyczaj łagodnym, spokojnym, niekonfliktowym

słoń komuś na ucho nadepnął

osoba bardzo towarzyska, najczęściej ktoś wesoły, dowcipny, umiejący zabawić towarzystwo

wiedzieć, co w trawie piszczy

samemu radzić sobie ze wszystkimi obowiązkami domowymi

muchy by nie skrzywdził

o kimś, kto nie ma słuchu muzycznego

bujać w obłokach

być najważniejszym, mieć decydujący głos

szukać dziury w całym

osoba mająca bardzo dużą wiedzę na różne tematy

grać pierwsze skrzypce

osoba, która potrafi dokonywać różnych napraw, zna się na reperowaniu

dobrze komuś z oczu patrzy

osoba, która wszystko wie

dusza towarzystwa

być postępowym, nowoczesnym

mieć cały dom na głowie

osoba czytająca dużo książek

alfa i omega

osoba, która wstaje bardzo wcześnie

oddać ostatnią koszulę

zamyślić się, rozmarzyć, fantazjować, nie liczyć się z realiami

mól książkowy

doszukiwać się błędów, niedociągnięć, problemów tam, gdzie ich nie ma

iść z duchem czasu

oddać wszystko, poświęcić się dla kogoś

ranny ptaszek

dobrze orientować się w sytuacji, wiedzieć, co się dzieje, domyślać się czegoś, trafnie przewidywać, co się może wydarzyć

złota rączka

milczeć uporczywie, nie odzywać się zupełnie; dotrzymywać tajemnic, nie ujawniać sekretów

nocny marek

osoba, która kładzie się spać bardzo późno

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 12

Wyjaśnij znaczenie związków wyrazowych i przysłów. Połącz je z objaśnieniami.

powtarzanie jest matką wiedzy

to sytuacja skłania do wprowadzania innowacji i ułatwiania sobie życia

potrzeba jest matką wynalazków

córka dziedziczy charakter i zachowanie swojej matki

być matką dla kogoś (czegoś)

zajmować się kimś (czymś), pilnować jak własnego dziecka

jaka matka, taka córka

dzięki powtarzaniu utrwala się wiedzę

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 13

Znajdź ukryte wśród liter synonimy słowa „matka”. Kliknij pierwszą literę znalezionego wyrazu i trzymając naciśnięty przycisk myszki, przeciągnij kursor do ostatniej litery tego słowa.

U	O	T	P	A	P	E	J
O	B	A	I	K	A	W	K
J	M	M	J	L	L	M	E
T	A	A	A	E	U	A	T
O	M	C	J	I	T	M	I
A	U	I	A	C	A	A	I
A	S	E	E	I	M	T	Ć
J	I	R	G	Z	P	A	O
J	A	Z	A	D	M	E	G
P	J	T	L	O	Z	K	Z
I	J	U	W	R	B	Z	W

MAMUSIA MAMA RODZICIELKA MATULA MACIERZ MAĆ

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 4

Napisz wiersz o swojej mamie (poniżej lub w zeszyte). Możesz skorzystać z materiału pomocniczego:

To może ci pomóc:

- ✓ Możesz korzystać ze słownictwa zgromadzonego podczas lekcji.
- ✓ Jeśli nie wiesz, jak poprawnie napisać wyraz, to zostaw lukę, którą uzupełnisz później.
- ✓ Po napisaniu przeczytaj tekst uważnie i wyrzuć słowa, które ci się nie podobają. Zastąp je innymi.
- ✓ Przeczytaj wiersz innym osobom, wysłuchaj uwag i rad.
- ✓ Uzupełnij luki w wyrazach. Korzystaj ze słownika.
- ✓ Sprawdź prawidłowość interpunkcji.
- ✓ Przepisz wiersz starannie, ozdób i wręcz mamie. Miły prezent sprawi jej przyjemność.

Jak napisać wiersz

Źródło: a. nn.

I sposób – możesz wzorować się na wierszu Piotra Wawrzeniuka pt. „Strażaczka”.

II sposób – odpowiedz na pytania, które mogą pomóc ci w tworzeniu wiersza.

- Kim jest twoja mama?
- Co robi?
- Czym się interesuje?
- Czym się zachwyca?
- Jaką pogodę lubi?
- Jaki jest jej ulubiony kwiat?

III sposób – dokończ poniższe zdania i nadaj swojemu dziełu tytuł.

- *Moja mama jest...*
- *Wygląda jak...*
- *Ma...*
- *Lubi...*
- *Robi...*
- *Kocham moją mamę...*